

Bibó István évzáró beszéde **Elhangzott 2005. június 17-én**

"Tudtukon kívül angyalokat vendégeltek meg";

A két vers, amelyet hallottunk, nem könnyű és nagyon felnőtt vers; olyan felnőtt verse, aki örületes erőfeszítést tesz azért, hogy úgy lássa a világot, ahogy gyerekként látta. Másfél hónappal ezelőtt, ballagási ünnepélyünkön az imént is hallott egyik vers alapján erre az erőfeszítésre próbáltam rábeszélni a most búcsúzó tizenkettedikeseket - arra, hogy felnőttként is őrizzék meg a gyermeki látásmódot, a világra való rácsodálkozást. Úgy kellene meglátni a dolgokat felnőttként is, ahogy a kis gyerek látja a lovakat és az angyalokat: csodálatosnak, lenyűgözőnek, hatalmasnak, kicsit érthetetlennek és gyönyörűnek.

Hogy ez miért jó, erről volt szó a ballagáskor. Most viszont szeretnék a két vers közös témájánál, az angyaloknál maradni, és egy másik szemszögből beszélni róluk; ugyanis angyalokkal nemcsak képzeletben lehet találkozni, hanem a valóságban is.

Kik az angyalok, mikor, miért, hogyan jelennek meg?

A Bibliában szó van néhány - nem sok - olyan esetről, amelyben angyalok tűnnek fel. Ennek alapján az emberek - sokkal gyakrabban - beszélnek angyalokról, elképzelik, leírják, lefestik őket; sokszor egészen gyönyörűen, de többnyire messze elrugaszkodva attól, amire az eredeti történetek feljogosítanak. "Angyal vagy";, mondják, ha váratlan segítséget vagy támogatást kapnak egymástól; becézett kisgyereket csinálnak az angyalból, s azt mondják saját gyerekeiknek: "az angyalka hozta az ajándékot";. Férfinévként használják az angyalok bibliai neveit (Mihály, Gábor, Rafael), de gyakran szép, fiatal, szárnyas nőkként ábrázolják őket, pedig a Biblia nem beszél sem az angyalok neméről, sem szépségéről, sem szárnyairól.

A teológusok épp ezért óvatosabbak, s azt mondják: ahogy az "angyal"; szó eredeti jelentése küldött, követ, hírvivő, úgy az angyalok lényege az üzenet, melyet közvetítenek. A többi (pl. szépségük) mellékes. "Az angyal az általa közvetített üzenetért létezik, és nem azért, hogy jó benyomást tegyen az emberekre";

- írja Claus Westermann: Isten angyalainak nincs szárnyuk c. könyvében. A Biblia nem angylant tartalmaz, hanem

találkozásokról

beszél, amikor a meglátogatott személy - többnyire azonnal, a küldött érkezésekor, de legkésőbb a távozásakor - felismeri, hogy üzenetet kapott. Pontosabban: az angyal, mihelyt az üzenet végleg célhoz ért, elmegy, eltávozik: Máriától is eltávozott, a Krisztus születését hirdető sereg is visszatért a pásztoroktól a mennybe.

De ahhoz, hogy a látogatásból találkozás legyen, az üzenetküldő és a címzett találkozása a követ, az angelosz közvetítésével, ehhez valami még szükséges: fogadni kell, sőt elfogadni az üzenetet. Készen lenni, ha csipkebokor tüzeiben, ha zúgva, tetőn és falon át, vagy mennyei seregek sokasága módján érkezik, és meghallani a "szélfuvásnyi gyenge zajt"; is; elfogadni az iszonyú angylt és a hóban álló, fagyoskodó, gyenge angylt - mert az üzenet nem egyféleképpen érkezhethet csak. És meg kellene szívlelni azt az apostoli intést is, amely - szerintem - a Biblia legszebb mondata az angyalokkal kapcsolatban:

"A vendégszeretetről el ne felejtkezzetek, mert ez által némelyek, tudtukon kívül, angyalokat vendégeltek meg.";

(Zsidókhoz írt levél, 13, 2.)

És fel kell készülni arra az időre is, ha elmegy, ha elmennek az angyalok; mert elmennek, és meg kell állni saját lábunkon azután is. A két vers költőjének az a reménykedő mondata, hogy „talán ők már nem hagynak el”, azt jelenti: aki egyszer találkozott velük, ahhoz bármikor ismét érkezhetsz angyal, érkezhetsz üzenet.

Remélem, hogy mindnyájatok életében eljön egyszer ennek a látogatásnak az ideje, s különösen remélem, hogy közületek sokaknak éppen az itt töltött néhány év alatt. Találkoztatok-e ezekkel az angyalokkal? Meglátogattak-e Benneteket? Mi ebben reménykedünk, ezért dolgozunk és fohászkodunk - hogy minél többen közületek itt, ezalatt, az iskolában éljétek át legalább az első találkozást - mert lehet, hogy máskor is jönnek. És főleg ne feledjétek, hogy ebben a kontextusban angyal mindenki lehet: akármelyik társatok éppúgy, mint bárki az iskola dolgozói közül, talán még egy tanár is; szüleitek éppúgy, mint egy szembejövő járókelő, vagy akár egy hajléktalan az utcán.

Ezt kívánom nektek, nemcsak a nyárra; amelyre természetesen kívánok szép vakációt és jó pihenést is. De kívánok az érettségizendőknek és jövőre idejártó hetedikeseeknek és a korban köztük lévőknek egyaránt egész életre szóló találkozást az angyalok által közvetített üzenettel; és azt is, hogy végül benneteket se hagyjanak el soha.